

فن بیان

تمرین‌های عملی

تالیف

رضا شیرمرز

چاپ اول: بهمن ماه ۱۳۸۶

۸۵۶۱ صفحه، ۱۶×۲۴ سانتی‌متر

کتابخانه

مجلس شورای اسلامی

طبع ۱۳۸۶

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۰۰۰-۰۰۰

قیمت

این کتاب در فهرست کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران به ثبت رسیده است.

رضا شیرمرز

مجموعه تئاتر امروز جهان

فهرست

۷	مجموعه تئاتر امروز جهان
۱۱	مقدمه
۱۵	نت
۱۹	هفته اول و دوم
۶۱	هفته سوم و چهارم
۸۷	هفته پنجم و ششم
۱۱۳	هفته هفتم و هشتم
۱۳۹	هفته نهم و دهم
۱۶۷	هفته یازدهم و دوازدهم
۲۰۱	هفته سیزدهم و چهاردهم
۲۴۵	هفته پانزدهم و شانزدهم

مجموعه تئاتر امروز جهان

وجود بیش از هجده دانشکده هنرهای نمایشی دولتی و خصوصی در سراسر کشور، به اضافه دهها کارگاه آزاد آموزش هنر بازیگری و کارگردانی، که هر ساله دستکم ۱۲۰۰ فارغالتحصیل متخصص و تعلیم‌دیده وارد بازار تولید هنرهای نمایشی می‌کنند، در جوار ۲۰۰ گروه داوطلب شرکت در جشنواره نمایش‌های آیینی - سنتی، ۳۳۶ گروه تئاتر معلولین در سراسر کشور، ۵۱۰ گروه تئاتر مردمی در ۴۳۷ سرای محله‌های تهران، وجود ۱۲۰ گروه تئاتر فعال در حوزه نمایش‌های ویژه کودک و نوجوان، ۴۵۷ گروه تئاتر عروسکی متقاضی در جشنواره‌های داخلی تئاتر عروسکی، ۲۶۷ گروه خیابانی دارای پروانه و ۴۷۰ گروه حرفه‌ای خواهان شرکت در جشنواره سالیانه تئاتر فجر، که در مجموع یک نیروی فعال ۲۰۰ هزار نفره در سراسر کشور را تشکیل می‌دهند، ما را در برابر مطالبات نیرویی فعال، جوان و پویا قرار می‌دهد که برای آموختن و اندوختن، بیش‌تر از هر زمان دیگر، نیازمند منابع و کتاب‌های پرارزش و علمی در همه زمینه‌های نظری و عملی هنر نمایش‌اند. کافی

است تنها یادآوری کنیم که در زمینه نمایشنامه‌نویسی، در سال ۱۳۹۲، حدود ۳۰۰۰ نمایشنامه توسط درام‌نویسان جوان ایرانی به رشته تحریر درآمده است. ارقام و آمار زمینه‌های دیگر نیز بسیار درخور توجه‌اند:

- برپایی ۸۷ جشنواره و همایش و یادواره: ۳۲ جشنواره استانی، ۶ جشنواره منطقه‌ای و ۵۲ جشنواره با عناوین مختلف از سوی گروه‌های نمایش در نقاط مختلف کشور.

- تولید ۴۹۳۸ نمایش از سوی گروه‌های نمایش و ادارات فرهنگ و ارشاد اسلامی سراسر ایران.

- تعداد ۶۷۶۹۹ اجرا از نمایش‌های تولید شده در گونه‌های مختلف.

- وجود ۱۲۲۳۰۶۹۱ مخاطب و تماشاگر.

- تعداد تالارهای فعال محل اجرای نمایش در سراسر کشور ۳۹۹

سالن.

طرفه آن‌که (بر طبق آمار ارائه شده از طرف دفتر طرح و برنامه اداره کل هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) این آمار و ارقام تنها مربوط به فعالیت‌های یک ساله ۱۳۹۲ در مراکز هنری و ادارات وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. حال اگر فعالیت‌های گوناگون: ۷۲ کانون نمایش دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد، واحد فرهنگی - هنری بنیاد شهید، واحد آموزش و تولید حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی، و سرانجام حجم بالای آموزش و تولید نمایش در ده‌ها خانه فرهنگی و فرهنگ‌سراهای تهران و شهرستان‌ها را هم بیفزاییم، خواهیم دید با نیرو، توان، کار و خلاقیت بسیار گسترده‌تری روبه‌رویم که به علت جوانی و جست‌وجوگری، از هر نظر نیازمند تعلیم و آموزش‌اند. بنابراین بر اهل فن و قلم و مراکز علمی و انتشاراتی است تا در برابر استقبال گسترده و بی‌سابقه هنرمندان، دانشجویان و هنرجویان از این هنر پایه‌ای کهن و

توانمند، تا آن جا که در توان دارند، بکوشند به قدر وسع و دانش خود از خرمن تجارب زنده و منابع علمی امروز دنیا توشه بردارند و به نوبه خود، پالوده و پیراسته و علمی، در دسترس این نسل جست‌وجوگر و زنده و فعال بگذارند، تا حتی‌الامکان فاصله فنی و فکری خود را با آخرین تجربیات و دستاوردهای امروز جهان کم و کم‌تر کرده باشیم.

از این نظر تألیف و ترجمه مجموعه‌ای از کتاب‌های ارزنده و علمی که هم، ارزش دانشگاهی داشته باشد و به کار کلاس‌های درس و تحقیق دانشگاهی بیاید، و هم مفید به حال تجربیات عملی و کارهای اجرایی گروه‌های فعال نمایشی در مراکز حرفه‌ای و تجربی، اولین دل‌مشغولی ما برای تألیف و انتشار این مجموعه است. به خصوص که در غیاب مراکز پژوهشی و علمی، نبود تحقیقات منظم هنرهای نمایشی، فقدان مراکز اسناد و مدارک هنری، و نیز کمبود کتاب و کتابخانه‌های تخصصی، ما در همه زمینه‌ها با کاستی‌های جدی و چشمگیری روبه‌رویم.

وجود پاره‌ای پژوهش‌های سطحی - ژورنالیستی نیز که تألیف‌شان بسیار شتاب‌زده صورت می‌گیرد و اغلب آن‌ها به شدت کهنه و تکراری بوده و یا رونویسی ناشیانه از کتاب‌های دیگران و منابع خارجی‌اند و تقریباً هیچ کدام به نیازهای واقعی امروز هنر و هنرمندان ایران پاسخ نمی‌گویند و تا به امروز جز غلط‌آموزی، سطحی‌نگری و «پخته‌خواری» سود دیگری در بر نداشته‌اند.

گفتن ندارد که خلاقیت‌های نمایشی گوناگون هنرمندان ما زمانی به سامان می‌رسد و از ارزش‌های مثبت و ماندگار برخوردار می‌شود که زیربنای تئوری محکمی داشته باشد. و به درستی این مهم به دست نمی‌آید مگر به یاری آموزش درست، استادان فرهیخته، وجود منابع موثق و داشتن مآخذ دقیق و علمی که باب نظریات نوین یا بحث‌های تازه را بگشاید، و یا از اصول پایه و راه‌کارهای نوین برای غنای زیبایی‌شناسی

نمایش امروز سخن در میان آورد.

از سوی دیگر کثرت فرهنگ‌ها و وجود سبک‌ها، شیوه‌ها و گونه‌های جدید تئاتر در کنار آثار گوناگون بازمانده از حوزه‌های تمدن‌های مختلف از ۲۵۰۰ سال پیش تاکنون، فرهنگ تئاتر را چنان غنی و پیچیده و پرپشتوانه کرده است که بدون شک بدون تجهیز خود به منابع معتبر تاریخی یا تشریح اصول و روش‌های آن به یاری منابع پایه‌ای و مآخذ تشریحی نوین، امکان ندارد از دستاوردها و تجربیات گرانبار هزاران ساله این هنر در سطح جهان باخبر شویم.

بنابراین تلاش ما این خواهد بود تا این مجموعه، هم در زمینه نظری و عملی به نیازها پاسخ گوید و هم در باب مباحث تاریخی، ژانرها، سبک‌ها و تجربه‌های نوین، کمبودها را برطرف کند. و هدف در همه حال ارتقای سطح کمی و کیفی هنر نمایش و تأمین نیاز هنرمندان، دانش‌آموختگان و دوستداران این هنر در زمینه‌های فکری و فنی پر ارزش است. باشد تا در جای خود پژوهشگران، منتقدان، گزارشگران هنری و خوانندگان مختلف را نیز به کار آید. و به‌ویژه هنرمندان گرامی شهرستان‌های دور و نزدیک را - که امکان دسترسی کم‌تری به مراکز علمی و دانشگاه‌ها دارند - از هر نظر یاری رسان باشد.

قطب‌الدین صادقی